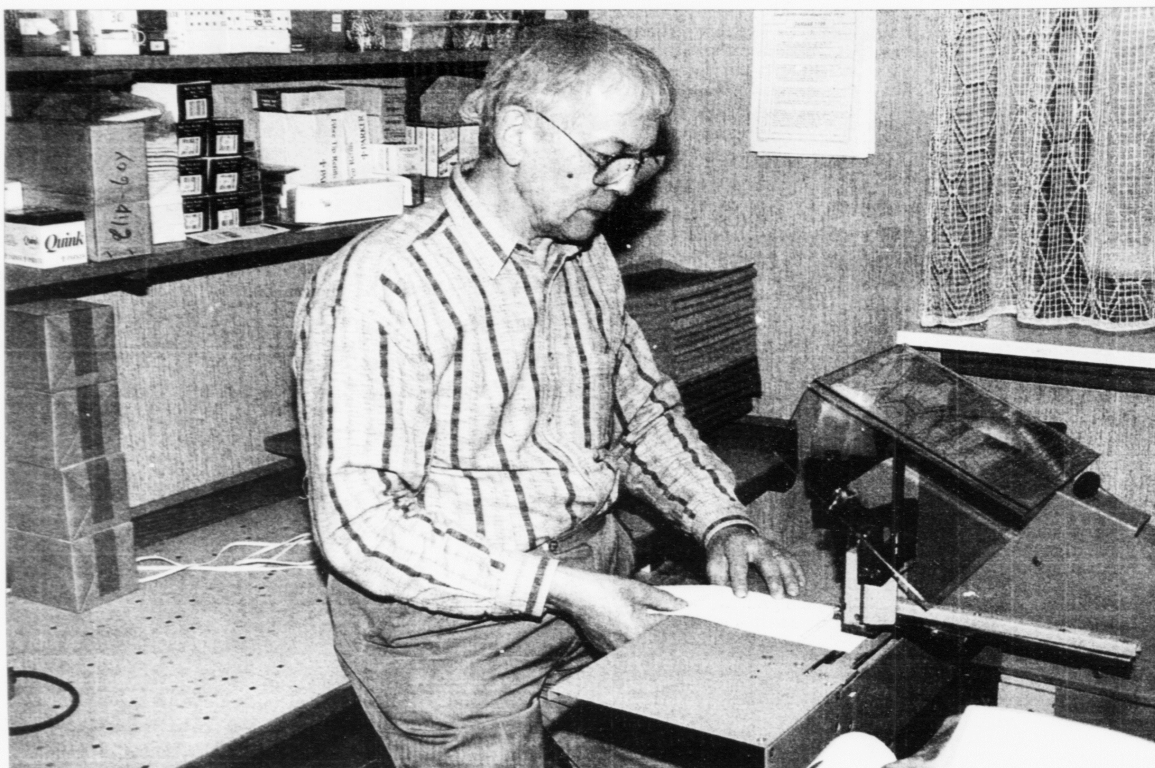

- Tíðin hevur gingið heilt øgiliga skjótt. Eg havi altíð havt nógv at gera og vanliga havi eg arbeiði til fleiri mánaðir niður fyri, sigur Jógvan Tróndheim

Jógvan Tróndheim:

- Eg slappi av, tá ið eg komi niður í kjallaran

- Eg kann ikki siga, at eg havi fylgt við menningini í prentarayrkinum, tá ið eg stríðist við blýggið enn. Hvussu leingi eg haldi fram, veit eg ikki, eg livi væl og slappi av, tá ið eg komi niður í kjallaran. Mær tykist synd í teimum, ið verða noydd at gevast at arbeiða, tá ið tey verða 67. Skal ein halda uppat tá, má ein fyrireika seg væl og hava eitt-hvørt at takast við. Tað ber sjálvandi altíð til at fáa tíðina at ganga, men eg hevði steðgað upp beinanvegin, sigur Jógvan Tróndheim, sum í hálva øld hevur havt egið virki í kjallaranum í barndómsheiminum í Klaksvík.

Turið Kjølbro

Upprunliga var ætlanin, at hann skuldi verða lækni. So varð ikki og komandi ár eru 50 ár liðin síðani Jógvan Tróndheim byrjaði fyri seg sjálván við prentsmiðju og handli í kjallaranum í barndómsheiminum á Stanga-vegnum í Klaksvík.

- Tá ið eg var liðugur við realskúlan hugsaði eg um, hvat eg skuldi gera og hvat eg skuldi læra til. Hóast eg hevði góðan hug til at lesa til lækna, varð tað av ongum, tí eingir pengar vóru og so var eg heldur ikki so framligur. Men handilsskap og forrættning hevur mær dámað væl frá barnsbeini av, so tað var tann vegin eg fór, sigur Jógvan Tróndheim.

Jógvan Tróndheim er føddur í 1928. Sama ár sum hann varð liðugur við realskúlan í 1945 byrjaði hann

at arbeiða í Føroyabók, sum Eliasar Poulsen og Theodor við Keldu áttu.

- Av tí, at einki samband var við Danmark í krígsárum, fingi vit ongar formularar til bókhaldsskipanina. Samband var bert við Ongland og Skotland. Eliasar legði stóran dent á at fáa eina nýggja bókhaldsskipan, sum varð kallað Føroyabók. Til hesa skipanina, sum kom undir krígunum, skuldu vit hava bókhaldsformularar, skjøl av ymskum slag, kontobløð, kontokort, rammur til at færa bókhaldið í og bókhaldskassar. Einku av hesum fekst uttanlands. Blikksmiðjan gjørdi bókhaldskassarar, vit lakeraðu teir sjálvir og nógv virki keyptu sær hesa skipanina, greiðir Jógvan Tróndheim frá.

Tað vóru Eliasar Poulsen og Theodor við Keldu, ið evnaðu formulararnar til.

Eingin kendi til annað enn danskar formularar, men teir lögdu eina við, at alt skuldi vera á føroyskum.

- Føroyabók mátti sjálvandi vera á føroyskum, men eingin hevði brúkt føroysk heiti fyrr fyri kvittan, inn-tøkuskjøl, skjál, kontokort og so framvegis. Framman undan var alt á danskum, føroyska málið var øgiliga blandað við danskum orðum og dansk orð vórðu brúkt til heilt vanlig ting. Tey føroysku vóru har, men fólk dugdu ikki at brúka tey. Fólk søgdu kvittering í staðin fyri kvittan, bilag ístaðin fyri skjál, men fólk komu kortini skjótt eftir at taka tey nýggju føroysku heitin til sín. Tá ið ordini fyrst komu upp á prent, var tað ikki so ringt at venja seg við tey. Tað var í grundini rættliga skilagott av Eliasari og Theodori at fáa góð føroysk orð á beinlínunum. Og tey verða

brúkt enn.

Norðlýsið hevði prentsmiðju, men hon var ikki altíð virkin. Tí varð meginparturin av arbeiðinum hjá Føroya Bók prentaður á Landsprentsmiðjunum, H. N. Jacobsens Bókhandli og Bókaprenti í Havn.

- Vit gjørdur alt klárt at selja í Klaksvík. Í byrjanini vístu fólk ikki, hvat Føroyabók var. Nógv hildu tað vera eina bók, vit góvu út.

Betri umstøður

Føroyabók helt fyrstu árin til í kjallaranum hjá Niels á Biskupstøð.

- Har var rættliga trongt, tí Sjúkrakassin húsaðist eisini har. Vit greiddu orðrar og gjørdur annað í sambandi við bókhaldsskipanina. So funnu Eliasar og Theodor út av, at tað var betri um vit kundu gera formulararnar sjálvir. Til tað máttu vit hava eina prentsmiðju og

teir keyptu so eina lítla prentmaskinu, summi kalla hana ein flugusmekkara. Skrift varð keypt úr Onglandi og so fóru vit undir at prenta skjøl og smáar formularar.

- Vit fluttu síðan í húsin, sum Theodor við Keldu átti á Vágshøgnum, og tá fingi vit munandi betri umstøður. Í kjallaranum var prentsmiðja og goymsla, í miðhæddini bókbíndari og á ovastu hædd var skrivstova og hon hevði bókhald fyri smá virki. Tá vóru fleiri fólk sett, tá ið mest var at gera vóru vit eini átta fólk.

- Fyrsta bókin, sum var heft á bókbíndarinum var ein bók, sum Robert Joensen gav út. Ein kassi varð smiðjaður til bókin, so tá ið eitt ark var prentað varð tað sent í kassanum norður við Pride og so falsaðu vit tað. Tað varð seymað við hond og so límað inn í um-

slagið. Tað var stórarbeiði tá og fældist sum eitt stórt tak og framstig fyri virkið.

Viðskiftafólkini hjá Føroyabók komu alla staðni frá, men serliga úr Klaksvík. Hóast prentsmiðjur vóru í Havn kendust tær ikki sum stórir kappingarneytar, tí prentsmiðjurnar hava altíð havt nógv mikið at gera.

- Tað byrjaði rættliga smátt og í byrjanini vóru fólk rættliga ivasom at fáa nakað prentað í Klaksvík. Vanliga varð alt jú prentað antin í Danmark ella í Havn. Fólk ivaðust í, um vit kundu gera tað líka væl. Men so við og við fingi teir flestu handlarnir her bókhaldsskipanina Føroyabók og sum frá leið komu vit í samband við keypmenn, ið bóðu okkum gera forrættningssnotur.